Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti
tuleviku heaks

„Programmi, tulemusaruande, riigieelarve strateegia (RES) ja riigieelarve (RE) seletuskirja omavahel seotud dokumendiosade analüüs ja disain Rahandusministeeriumi näitel “

Tellija: Rahandusministeerium

Pakkuja: Designminds OÜ

Lõpparuanne

design{minds}

Sisukord

1. Töö eesmärk ja väljundid 3

2. Töö käik 4

2.1 I etapp: mõistmine 4
2.2 II etapp: defineerimine 5
2.3 III etapp: ideestamine 7
2.4 IV etapp: disainimine ja prototüüpimine 8
2.5 V etapp: elluviimine 8

3. Tegevus- ja ajakava 10

4.Ettepanekud edasisteks tegevusteks 12

4.1. Dokumentide sisulise arenduse vajadused 12
4.2. Dokumentide vormistuse arenduse vajadused 14

5. Lisad 15

1. Töö eesmärk ja väljundid

Töö eesmärk oli parandada seoseid riigi strateegilise planeerimise ja eelarvestamise ning selle tulemuslikkuse jälgimise vahel.

Peamine väljund:

Koostatud on 4 dokumendi uuendatud vormid koos juhiste ja asjakohaste näidetega, sh

- programmi dokument;
- RESi peatükk, mis esitab tulemusvaldkonna info;
- RE seletuskirja peatükk, mis esitab tulemusvaldkonna info;
- tulemusvaldkonna aruanne.

Koostatud on kataloog andmesisuga, mis on vajalik iga dokumendi sisendina. Andmekataloog esitab andmeväljade struktuuri ning visuaalse ülevaate andmeväljade kattuvusest ja erinevustest dokumentide lõikes.

Käesolev aruanne sisaldab ka soovitusi edasiseks rahandusministeeriumi poolseks dokumentide arenduseks, sh

- ettepanekuid dokumentide edasiseks graafiliseks disainiks ja täidetava dokumendi-põhja vormistamiseks, mis võimaldaks dokumentide digitaalset koosloomet;
- ettepanekuid dokumentide ühtlustamist toetavate tegevuste osas rahandusministeeriumile ja teistele ministeeriumitele;
- ettepanekuid andmeväljade seostamiseks infosüsteemi arendusega.

2. Töö käik

Disainiprotsessile toetudes kulges dokumentide arendus ja nende koostamise protsessi analüüs etappidena.

Kogu projekt viidi läbi pidevas tihedas koostöös Tellijaga, sh Rahandusministeeriumi (RM) riigieelarve osakonna meeskonnaga. Moodustasime projekti tuumikmeeskonna, mis koosnes 2 Tellija esindajast ning 3 Pakkuja esindajast. Tuumikmeeskonnas lepiti kokku täpsem töövoog ning ajaraam, et luua eeldatud väljundid ning saavutada eesmärk.

Dokumentide disaini protsessi töötubades osalesid Rahandusministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi (SOM) ning Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) esindajad, kes kutsuti panustama seniste leidude ja ettepanekute valideerimisse ja erinevate lahendusvariantide kaalumisse.

Töö toimus etappidena vastavalt pakkumuses kirjeldatud metoodikale.

2.1 I etapp: mõistmine

Eeltöö dokumentidega, I töötuba, intervjuud

- Nn *desktop* analüüsi kaudu selgitasime välja, millisest infost koosnevad dokumendid praegu, milline on nende sisu struktuur ja millised on praktikas kasutusel olevad erinevad versioonid dokumentide tüüpidest. Samuti käsitlesime seda, kuidas erinevad dokumendid sünnivad. Selleks hankisime infot nii avalikest allikatest kui dokumentide kasutajatega läbi viidud intervjuudest.
- Protsessi analüüsi aluseks võtsime ühe planeerimistsükli raames koostatavad dokumendid, sh programm (PO), tulemusaruanne (TU), RESi sisend ja RE seletuskirja sisend.
- Eelanalüüsi käigus võrdlesime nii Rahandusministeeriumi ühe programmi (Tellija valikul) kui kahe teise ministeeriumi - SOM ja HTM - programmide ülesehitust ja sisu. Vastav analüüs on lisatud käesolevale raportile (Lisa 1).

Kaardistasime seotud osapooled ja kasutajaprofiilid. Olulisemate kasutajate kaardistus on lisatud käesolevale raportile. Kaardistuse alusel viisid tuumikmeeskonna liikmed läbi intervjuud vastavalt eelnevalt koostatud intervjuu kavale. Intervjuu kava ja intervjueeritute nimistu on lisatud käesolevale raportile (Lisa 2).

Kokku toimus 17 intervjuud 25 inimesega. Intervjueeritavad valisime kasutajaprofiilide ehk rollide alusel vastavalt mõistmise etapis koostatud kaardistusele. Intervjueeritavad valisime järgmisest valimist:

- Ministeeriumite ametnikud, kes vastutavad programmide koostamisel sisu eest või eelarvestamisel kooskõlastusprotsessi eest;
- Riigikogu liikmed, kelle jaoks on oluline tutvuda erinevate riigi eelarvestamisega seotud dokumentide sisuga ning kes peavad erinevaid dokumente kinnitama;
- Riigikantselei strateegiabüroo ametnikud, kes koordineerivad valitsusele otsuste tegemiseks vajaliku info koostamist programmide tulemusaruannete põhjal;
- Eksperdid – RM riigieelarve arenduse osakond jt.

Analüüside ning kasutajatelt kogutud tagasiside põhjal sõnastasime disaini lähteülesanded ning töötasime välja esialgsed lahendused.

Mõistmise faasi väljundina saime **selge ülevaate eelarvestamisega seotud dokumentide sisust ja nende koostamise protsessist, selle ajakavast ning eri ministeeriumides loodud dokumentide erisustest**.

2.2 II etapp: defineerimine

II töötuba

- Intervjuude põhjal kirjeldasime peamised arendusvajadused erinevate osapoolte vaates.
- Töötoas kuulasime intervjuude kokkuvõtteid, mille käigus kaardistasime kasutajate vajadused, tänased probleemkohad ja võimalused.
- Analüüsisime probleemkohti dokumentide koostamise ja sisu, sh sisendi kogumise ja dokumendi erinevate kasutusjuhtude vaates.

Defineerimise faasi väljundina **valmisid sünteesitud arendusvajadused kõigi dokumendiliikide osas ning lähteülesanded ideestamiseks "kuidas saaksime teha, nii et…" küsimuste vormis.**

Projekti peamist ülesannet täpsustavad küsimused "kuidas saaksime teha nii, et…" vormis:

- kõik ministeeriumid koostaksid sama taseme dokumente sama struktuuri alusel ja ühtses stiilis ning RM juhend võetaks omaks kõikides ministeeriumides?
- dokumendid oleksid paremini seostatud?
- ministeeriumid koostaksid ainult programme ja tulemusaruandeid, mitte teisi dokumente (RE, RES)?

2.2.1 Olulisemad küsimused dokumentide kaupa

Programm (PO)

- PO annab ülevaate, mida plaanitakse valdkonnas teha eesmärkide saavutamiseks. Eesmärgid tulevad valdkonna arengukavast (või Eesti 2035st).
- PO on tulemusvaldkonna alaeesmärgi täitmiseks loodud rakenduskava.
- PO kirjeldab eelarvestamise ühikud valdkondades

PO kohta: Kuidas saaksime teha nii, et...

- PO olemus ja funktsioon oleks üheselt selge?
- saaksime hea ülevaate, millisesse tervikusse iga PO panustab?
- POde osad oleksid võrreldavad (meede, tegevus) ning struktuur sama nii väikese kui suure mahuga programmi puhul?
- PO oleks korraga rakendusdokument nii üheks kui neljaks aastaks?
- oleks selgelt määratud, kuidas teenust POs kirjeldada?
- saaksime POd koostada või täiendada vaid ühel korral aastas?

Tulemusaruanne (TU)

- TU on valdkonna aasta kokkuvõte nii eelarve kui tähtsamate tegevuste kajastamisega tarbeks programmide lõikes.
- TU ei ole strateegiline kokkuvõte, sest see kirjutatakse programmide, mitte arengukava kohta.

TU kohta: Kuidas saaksime teha nii, et...

- tekiksid TU juhend ja prototüüp?
- TU oleks dokument, mis adresseerib ka probleeme ja väljakutseid?
- TU oleks (läbi PO muudatuste) RESi sisend?
- RE seletuskirja ja RESi otsused tugineksid TUle, oleks tagatud põhjus-tagajärg seos?
- TUd oleks lihtne koostada PO vastena (disaini mõttes)?
- TU oleks ministeeriumi töövahend?

Riigieelarve strateegia (RES)

- RES on strateegiline 4-aastane vaade riigieelarvele tulemusvaldkondade lõikes.
- RES kirjeldab pikemaajalisi suundumusi ja tegevusi.

RESi kohta: Kuidas saaksime teha nii, et...

- RESi arendustegevused oleksid juba märtsis esitatud?
- RES oleks üldistavam dokument kui RE?

- valitsemisalad ei peakski ise RESi koostama?
- link arengukavadega oleks selgem ka RESi ja RE seletuskirja puhul?

Riigieelarve seletuskiri (RE)

- RE seletuskiri annab ülevaate, kuhu plaanitakse järgmisel aastal paigutada riigieelarve.
- RE seletuskiri annab vastuse küsimusele: kuhu kaob raha?
- RE seletuskiri ei ole strateegiline arengudokument.

RE seletuskirja kohta: Kuidas saaksime teha nii, et...

- oleks selge, mis sisu esitab RE seletuskiri detailsemalt, RES aga ülevaatlikumalt?
- RE seletuskiri täidaks oma eesmärki ja oleks selgelt struktureeritud (mis on selle eristuv funktsioon)?
- RES ja RE seletuskiri sisaldaksid avalikkusele arusaadavat ja analüütilist lühikokkuvõtet?
- kõik RE seletuskirja ja RESi tükid oleksid loendina selgelt koostatud?

2.3 III etapp: ideestamine

III, IV ja V töötuba, kuhu kaasasime erinevaid kasutajaid

Ideestamise etapi raames viisime läbi kolm töötuba:

- III töötuba: RE seletuskiri (tuumikmeeskond, RE seletuskirja kasutajad, sisendi koondaja ja sisendi andjad)
- IV töötuba: RES (tuumikmeeskond, RESi sisendi andjad, RESi sisendi vastutav koondaja)
- V töötuba: Näidisprogramm (tuumikmeeskond, programmi koostajad ministeeriumi(te)s, elluviijad, RESi koostamistöö esindaja, TU koostaja)

Töötubades läbitud ülesannete kaudu leidsime disainiülesannetele sobivamaid lahendusi võimaldavad ideed. Kaardistasime ja analüüsisime ka ettepanekuid tööprotsessi paremaks kavandamiseks kasutajate vaates, sh soovitusi dokumentide sisendi kogumise ja koostamise ajakava muutmiseks.

Ideestamise etapi väljundina **valmisid dokumenditüüpide uuendatud vormid (prototüübid) koos juhistega. Need vormistati kavanditena, mida seejärel kommenteerisid Tellija esindajad.**

2.4 IV etapp: disainimine ja prototüüpimine

VI ja VII töötuba, testimised kasutajatega

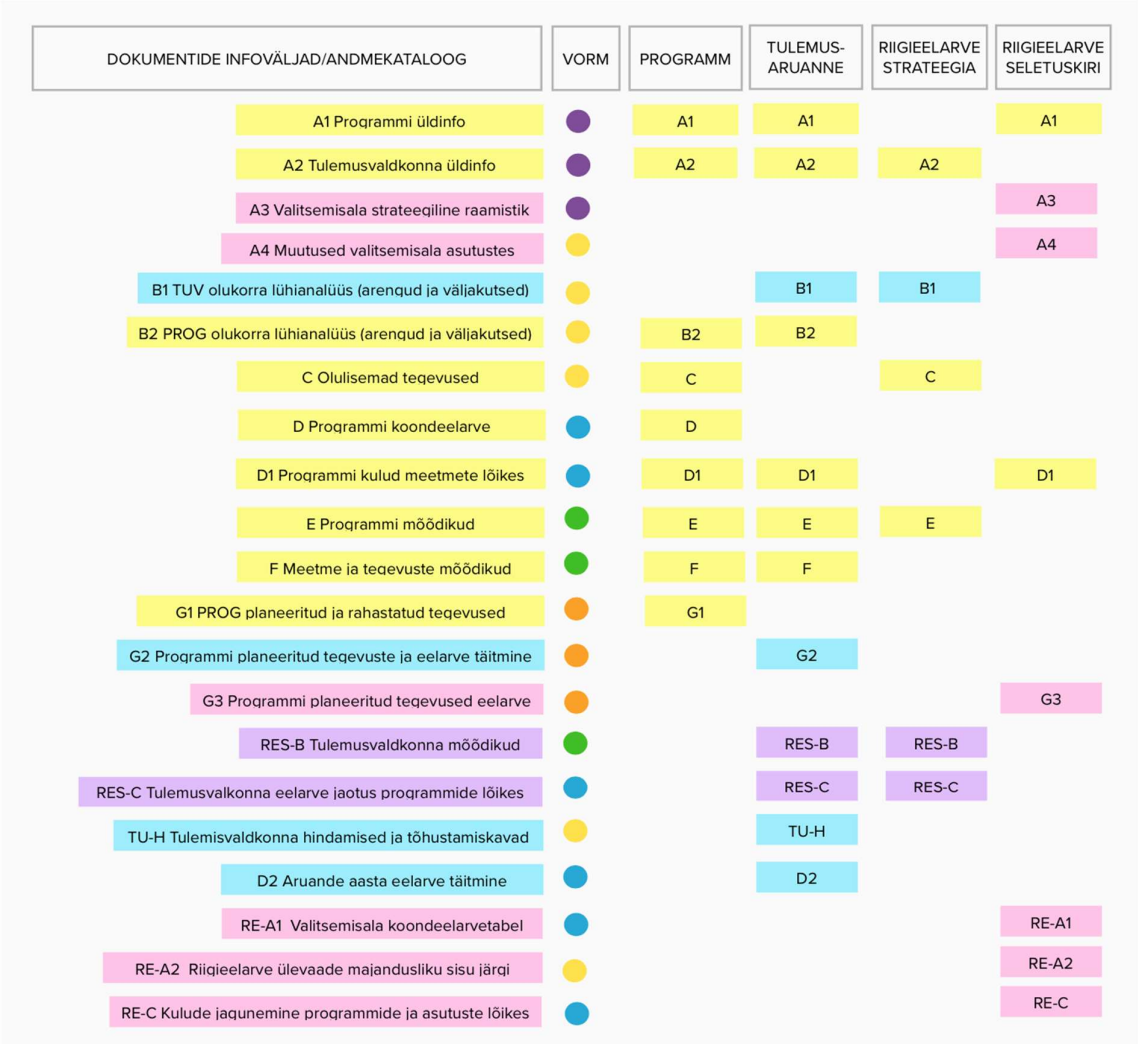
Etapi raames **valmisid dokumentide uue disaini (struktuuri) prototüübid, mis arvestavad tööprotsessi elementide ja ajakavaga**. Testisime koos oluliste kasutajatega uute dokumentide prototüüpide arusaadavust, kasutatavust ja kasutajasõbralikkust.

Prototüüpimise etapi **väljundina valmisid lõplikud versioonid dokumentide vormidest koos juhistega**.

2.5 V etapp: elluviimine

Nelja dokumendi vormide ja juhendite koostamine uutel alustel

Testimisel arendatud prototüüpide põhjal **koostasime PO, TU, RESi ja RE seletuskirja vormid ja nende koostamise juhendid erinevaid kasutajaid arvestades**. Dokumentide sisu on kirjeldatud andmeväljadena. Andmevälju koondavas kataloogis (vt tabel 1) on visuaalselt esile toodud dokumentide sisuliste osade omavahelised seosed, sisendi kogumise ja dokumentide koostamise ajakava.

DOKUMENTIDE INFOVÄLJAD/ANDMEKATALOOG	VORM	PROGRAMM	TULEMUS-ARUANNE	RIIGIEELARVE STRATEEGIA	RIIGIEELARVE SELETUSKIRI
A1 Programmi üldinfo		A1	A1		A1
A2 Tulemusvaldkonna üldinfo		A2	A2	A2	
A3 Valitsemisala strateegiline raamistik					A3
A4 Muutused valitsemisala asutustes					A4
B1 TUV olukorra lühianalüüs (arengud ja väljakutsed)			B1	B1	
B2 PROG olukorra lühianalüüs (arengud ja väljakutsed)		B2	B2		
C Olulisemad tegevused		C		C	
D Programmi koondeelarve		D			
D1 Programmi kulud meetmete lõikes		D1	D1		D1
E Programmi mõõdikud		E	E	E	
F Meetme ja tegevuste mõõdikud		F	F		
G1 PROG planeeritud ja rahastatud tegevused		G1			
G2 Programmi planeeritud tegevuste ja eelarve täitmine			G2		
G3 Programmi planeeritud tegevused eelarve					G3
RES-B Tulemusvaldkonna mõõdikud			RES-B	RES-B	
RES-C Tulemusvalkonna eelarve jaotus programmide lõikes			RES-C	RES-C	
TU-H Tulemisvaldkonna hindamised ja tõhustamiskavad			TU-H		
D2 Aruande aasta eelarve täitmine			D2		
RE-A1 Valitsemisala koondeelarvetabel					RE-A1
RE-A2 Riigieelarve ülevaade majandusliku sisu järgi					RE-A2
RE-C Kulude jagunemine programmide ja asutuste lõikes					RE-C

Tabel 1. Andmekataloog

3. Tegevus- ja ajakava

Aeg	Tegevus	Osapooled
Juuni	Eeltööd (sh ettevalmistus töötubade ja intervjuude läbiviimiseks), *desktop* uuring, programmide võrdlev eelanalüüs	Tuumikmeeskond
30. juuni	I töötuba: seotud osapoolte kaardistamine, põhjalik ettevalmistus intervjuudeks	Tuumikmeeskond
Juuni-august	Intervjuude läbiviimine, intervjuude kokkuvõtete sisestamine	Tuumikmeeskond vastavalt töötoas kokku lepitud intervjuude läbiviimise kavale
25. august	II töötuba: kasutajate vajadused, intervjuude kokkuvõtted, disaini lähteülesanded	Tuumikmeeskond
2.september	Kohtumine senise sisendi analüüsiks ja edasise töö planeerimiseks	Tuumikmeeskond
8. september	Kohtumine senise sisendi analüüsiks ja edasise töö planeerimiseks	Tuumikmeeskond
15.september	III töötuba: programmi dokumendid ja protsess erinevate kasutajagruppide vaatest I - RE seletuskiri	Tuumikmeeskond, RE seletuskirja kasutajad, sisendi koondaja ja sisendi andjad
22. september	Kohtumine senise sisendi analüüsiks ja edasise töö planeerimiseks	Tuumikmeeskond
16. oktoober	IV töötuba: programmi dokumendid ja protsess erinevate kasutajagruppide vaatest II - RES	Tuumikmeeskond, RESi sisendi andjad, RESi sisendi vastutav koondaja
28. oktoober	V töötuba: programmi dokumendid ja protsess	Tuumikmeeskond, loos Tellija esindajate ja laiema

	erinevate kasutajagruppide vaatest III - näidisprogramm	ringi osapooltega RMist, programmi koostajad ministeeriumi(te)s,
3. ja 11.november	VI ja VII töötuba programmi dokumendid ja protsess erinevate kasutajagruppide vaatest - RES ja RE	programmi dokumendid ja protsess erinevate kasutajagruppide vaatest III - näidisprogramm
17. ja 23. november	VII ja IX töötuba: Dokumentide uus disain ja prototüüp	Tuumikmeeskond
1. detsember 2020	X töötuba: RE ja RESi prototüübid	Tuumikmeeskond
november-detsember	Dokumentide prototüüpide edasiarendus	Pakkuja meeskond
detsember-jaanuar	Testitud prototüüpide alusel dokumentide ja nende edasise koostamise juhiste loomine	Tuumikmeeskond
8. ja 11. jaanuar 2021	XI töötuba: prototüüpide täiendused	Tuumikmeeskond
15. jaanuar 2021	XII töötuba: Testimine ja tagasiside	Tuumikmeeskond, erinevate dokumentide kasutajad, sisendi koondajad ja sisendi andjad
31. jaanuar 2021	Projekti kõigi väljundite üleandmine Tellijale	Pakkuja meeskond

4.Ettepanekud edasisteks tegevusteks

4.1. Dokumentide sisulise arenduse vajadused

Läbivad kommentaarid

- Sõnastada kõigi analüüsitud dokumentide osas nende dokumentide eesmärk ja ulatus lihtsas keeles, millest ka iga tavakodanik aru saaks. Täna on näha, et tänu keskse defineerimise puudumisele on liikunud sarnaste dokumentide koostajad eri teed ning kajastavad oma valdkonna teemasid eri vaatenurkadest, eri sügavusega. Sõnastuse ettepanekud on toodud dokumentide juhistes.
- Investeeringute kajastamine dokumentides, näiteks RESis ja RE seletuskirjas, vajab sisulisemat lahendust, kuna hetkel ei ole võimalik saada ülevaatlikku pilti riigi investeeringutest. Samas on avaliku sektori investeeringud lugejate vaates üks huvipakkuvamaid aspekte.
- Arendustegevusi vajab mõõdikute andmebaas ja infovahetus eri kasutajate (ministeeriumite ja muude andmeallikate) vahel. Andmete (pool)automatiseeritud kasutamise aluseks on kokkulepe selle kohta, milline on mõõdikute andmekoosseis ja uuendamise töökorraldus. Selliseks andmete korrastamiseks ja edastamiseks pole keskse andmebaasi olemasolu vältimatu, kuid vähendaks oluliselt käsitsi tehtava töö koormust.
- Kaaluda võiks loobumist teenuse kui ühiku kajastamisest üleriigilistes dokumentides. Strateegiliste dokumentide vaates on teenus liiga väike ühik, arvestades koguinfo hulka. Lisaks on sõna teenus semantiline tähendus eksitav, kuna riigiasutuste põhikirjalised rollid ei ole sageli teenusena kirjeldatavad. Kuna TERE teenus peab olema eelarvestatav, ei ole ka otsesed avalikud teenused tehniliselt sageli TEREga ühildatavad, mis põhjustab segadust sõnakasutuses.
- Andmeväljade ühtlustamise käigus selgus, et RE seletuskiri ja RES sisaldavad ettepanekuna unikaalset infot selliselt, et soovi korral võib dokumendid liita ja info kattuvust ei ole. Sel juhul moodustaks valitsemisalade kaupa käsitlus eraldi peatüki, kus iga valitsemisala kohta on infot 1-2 lk. Sellele järgneks tulemusvaldkondade ja programmide kaupa pikem kirjeldus.

Programmi puudutavad kommentaarid

- Soovitame käsitleda POd kui nn elavat dokumenti, mis avatakse jaanuaris peale eelmise allkirjastamist ning valitsemisalad ise määravad koostamise ajakava. PO põhiline täiendamine on ajaliselt kõige säästlikum perioodil augustist septembrini, mil saab samal ajal koostada ka RE seletuskirja sisulise osa ja programmid seejärel avalikustada. See tähendab, et RES valmib kevadel juba valminud programmide põhjal ning RES on alguseks järgmiste programmide koostamiseks. Algus tähistab RESis kajastavate oluliste tegevuste (1-5) kirja panemist, mis hiljem programmis lahti selgitatakse.
- POs tuleks kaaluda kohustust kajastada põhjalikumalt nt T&A kulusid ning investeeringuid. See eeldab T&A kulude arvestuse võimaldamist eelarvestamise infosüsteemis. Hetkel toimub kulude arvestus käsitsi infosüsteemi väliselt.

RE seletuskirja puudutavad kommentaarid

- RE seletuskirjas on käibemaksu kajastamine ning piirmääraga ja -määrata vahendite kajastamine lugeja jaoks arusaamatu. Kaaluda võiks riigieelarve seaduse muutmist, et loobuda nende välja toomisest seletuskirjas (vähemalt tekstilises osas).
- Kulude kajastamisel dokumentide tabelites võiks kasutada naturaalarve (st tabelites mitte esitada kulusid miinusmärgiga). Miinusmärk teeb äärmisel keeruliseks kulude kasvust või kahanemisest aru saamise.
- RE seletuskiri ei peaks kajastama mõõdikute infot, kuna tegemist on vaatega eelarveaastale, mitte raha kasutuse tulemustele pikemas perspektiivis. Mõõdikud on programmide tasandil ja sageli ka meetme tasandil mõjumõõdikud, mis ei reageeri kiiretele muutustele ühe aasta vaates.
- Kuna RE seletuskiri on üles ehitatud valitsemisalade lõikes, on soovitav ära jätta tulemusvaldkonna tasandi info. Iga valitsemisala osas on tegevused kirjeldatud POde kaudu. Kulude põhjendused on seejuures minimaalsed, et tekst ei kordaks PO oma.
- Kaaluda võiks suunist, millise muutuse korral eelarvereal tuleb seda kommenteerida. Nt suurenemise või vähenemise korral rohkem kui 500 000 eurot või 50%. Kommenteerimise tase on hetkel väga erinev.
- Vältima peaks suurel hulgal ühetaoliste eelarvete välja toomist teksti keskel. Oluliselt ülevaatlikum on esitleda nt tulude tabel tervikuna ning siis kommentaarid selle järel või nt kõik meetmed reastatuna programmi kogueelarve all ja seejärel kommentaarid.

RESi puudutavad kommentaarid

- RES annab strateegilise 4-aastase vaate riigieelarvele tulemusvaldkondade lõikes, kirjeldades pikemaajalisi suundumusi ja tegevusi. Tulemusvaldkonna olukorra kirjeldus peab olema sama, mida esitab valdkonna tulemusaruanne – esitada tuleb positiivsed arengud ja väljakutsed, mis katavad kõiki programme. See oleks sel juhul tekstilõik, mis on kasutatav kahes dokumendis aprilli ja mai jooksul korraga.
- RESis esitatud 1-5 olulist arendustegevust programmi kohta jäävad ka järgmise aasta programmis välja toodud olulisteks arendustegevusteks või suundadeks.
- Enne, kui algavad ükshaaval tulemusvaldkondade kirjeldused, võiks kaaluda üldpildi näitamist joonisena – millised on kõige suurema tulemusvaldkonnad. Nii tekiks parem üldpilt, kuhu riigieelarve kulub.

Tulemusvaldkonna aruannet puudutavad kommentaarid

- Kõige olulisem on aruande puhul leida tasand, mille kaudu infot lugejale antakse. Ei ole mõistlik luua sisu eraldi tulemusvaldkonna, siis programmi, siis meetme ja siis tegevuse tasandil. Ettepanek on kasutada programmis loodud formaati, kus põhiline tekstiline sisu antakse edasi tegevuse tasandi kaudu.
- Mõõdikute ja eelarvetabelite kokku liitmist võiks vältida. Tabelid muutuvad väga pikkadeks ning loetamatuteks. Lisaks võiksid veerud jääda erinevaks. Mõõdikutel ei ole ilmselt vajadust näidata planeeritud tegelikku numbrit möödunud aasta kohta, kuid eelnenud aastate kohta võiks olla mõne aasta kohta rohkem infot kui eelarve puhul vajalik. Ehk siis mõõdikutel nt alates n-3 (kui valitsemisalal on pikem info, siis see võiks olla esitatud) ja tuleviku osas piisab ka nt RES perioodi viimasest aastast (n+3).

4.2. Dokumentide vormistuse arenduse vajadused

- Dokumentide graafiline disain ei olnud osa käesoleva projekti ülesannetest, kuid on vajalik, et vormid oleksid ühtlaselt ja kasutajatele arusaadavalt kujundatud ning visuaalselt hästi jälgitavad. Riigi visuaalse identiteedi standarditel põhinev kujundus on soovitav, sest loob asjakohase mulje kõikide dokumentide olulisest rollist riigi eelarve kujundamisel ja riigirahanduse strateegilisel planeerimisel.
- Paljud andmeväljad on kasutusel mitme dokumendiliigi puhul. Niisugustel andmeväljadel peab olema ühtlustatud nii sisu kui ka visuaal, et kasutaja need läbivalt ära tunneks. Soovitame kaasata professionaalne kujundaja, et luua kasutajasõbralik visuaal neile andmevälja tüüpidele: sisu struktureerivad tabelid, eelarvetabelid, mõõdikute graafikud ja tabelid, meetmeid ja tegevusi kirjeldavad tabelid, tekstilõigud.
- Soovitame luua iga dokumendi tarbeks dokumendi põhja, millel on ühtlustatud kujundus ja struktuur, sest see lihtsustab oluliselt sisu vormistamist. Seejuures tuleb arvestada, et põhi võimaldaks dokumentide digitaalset koosloomet tavapärastes ühisloome-keskkondades, mida ministeeriumid koostamisel kasutavad (nt Sharepoint).
- Soovitame koostatud andmeväljade kataloogi kasutada sisendina RM infosüsteemi arendusel, näiteks detailanalüüsi tegemisel. Kuna andmeväljade sisu on ministeeriumite üleselt ühtlustatud, peaks infosüsteem toetama selliselt kaardistatud andmekoosseisu sisestamist ja töötlemist, sh aruannete genereerimist.

5. Lisad

Lisa 1. Programmide lühianalüüs SOMi laste ja perede programmi, RMi regionaalarengu programmi ja HTMi digipöörde programmi näitel
Lisa 2. Intervjuu kava ja intervjueeritute nimistu
Lisa 3. Andmekataloog